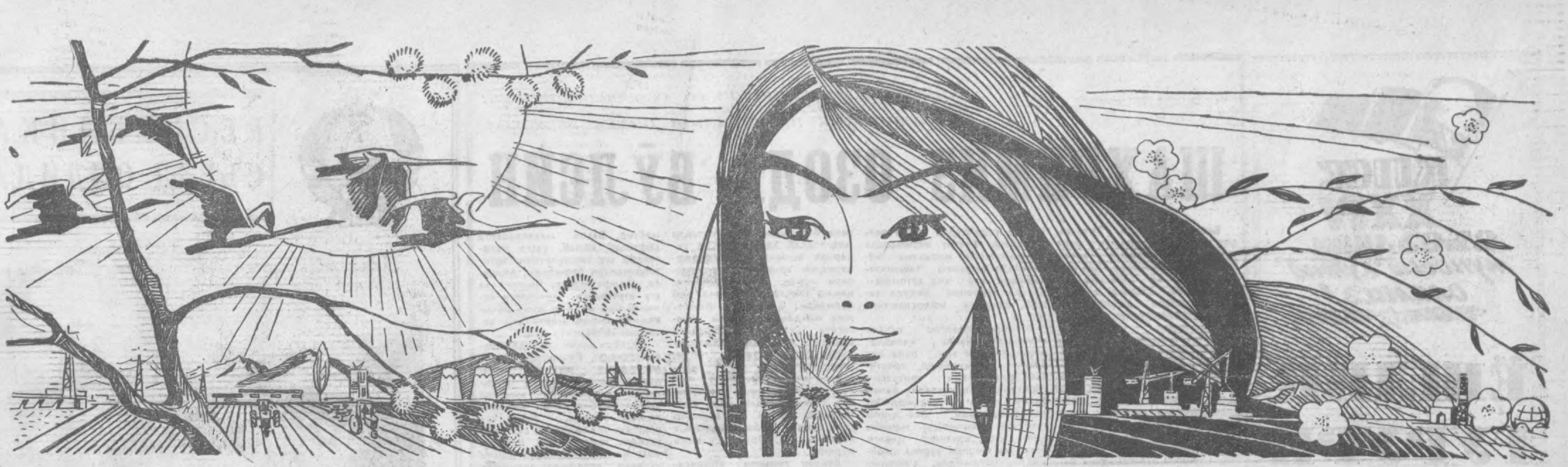

Рассом З. Лелявская чизган плакат.

НОВДАЛАРНИ БЕЗАБ ҒУНЧАЛАР...

Табиат куйлаяпти.
Ўхшаши йўқ, ноёб қўшиқ. Қандайдир, сирли у. Қандайдир, нурли...
Қандайдир тошқин у. Қандайдир, шошқин! Инсон умридай...
Табиат куйлаяпти.

Баъзида, сертабассум у. Баъзида, серташвиш. Ташвиш! Инсон умридай...
Момақалдироқ қаҳ-қаҳаси... Камалак жилоси... Қуёшли ёмғир... Баҳор бу!
Шалолалар шарқирашида, шаббодалар рақсида, жажжи япроқларнинг шивир-шивир куйлашида, серҳаракат оппоқ булутлар қанотида — Баҳор.
Элларда, елларда, тилларда — Баҳор.
Ғунчалар табассумида — Баҳор!

Ҳа, ҳар баҳор ҳам шу бўлар такрор...»
Шундай туюлар балким. Шоир айтганидек, «еллар алдаб кетар» балким?
Дарҳақиқат, ҳар баҳорнинг ўз жамоли бор. Ўз нафаси, ўз оти, ўз ҳаёти бор. Шуниси билан гўзал у. Шуниси билан беўхшов, бетакрор. Шунинг учун, баҳорга тўймайди инсон. Шунинг учун, баҳорга у ташна...
Етмиш биринчи йил баҳори!

Наврўзи олам эшик қоқаяпти. Шодлик ва Бахт рақсига, Табассум базмига, Меҳнат тўйига таклиф этаяпти.
Табиат уйғоняпти. Инсон дилида ҳам қандайдир илиқ, сирли ва нурли бир туйғу уйғоняпти. Ҳаёт нақадар бебаҳо, нақадар ноёб, ўлчови йўқ бир дурдона эканлигини худди ана шу лаҳзада чуқур ҳис этасан, киши.
Етмиш биринчи йил баҳори!

Она Тошкентимизнинг гулгун кўчалари аро одим ташлаб, буни алоҳида ҳис этасан, азиз ҳамшаҳар!
Пойтахт юрагидаги муқаддас бир даргоҳ ёнидан эса, тўхтамай ўтолмайсан — доҳий номидаги Музейнинг қуёшда ярқираб турган мармарларини гўзаллик баҳсига чорлаётган қийғос ўрик гулларига кўзинг тушади. Ҳа, инсониятга Баҳор армуғон этган табаррук Инсонни абадийлаштирган даргоҳ оғушида ўрик оппоқ бўлиб гуллабди.
Нақадар рамзий!
Бу — инсониятга бахт, саодат, нурли истиқбол ташувчи заҳматкашларнинг буюк анжумани остонасидаги баҳор — коммунистлар анжуманининг Йигирма тўртинчи баҳори эканлиги билан ҳам рамзий.
Қадаминг қутлуғ, диёрим навбаҳори — Наврўзи Олам!

Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ ОҚШОМИ

6-йил чиқиши.
22 МАРТ 1971 Й.
ДУШАНБА
№ 67 (1442).
БАҲОСИ 2 ТИЙИН.

ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ШАҲАР КОМИТЕТИ ВА ТОШКЕНТ ШАҲАР СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

Тошкент — мамлакатга

ТОШКЕНТ МАШИНАСИГА — ОЛТИН МЕДАЛЬ

Бугун

«Ташхимсельмаш» заводи коллективи пахтачиликка мослаштирилган «ОВХ—14» вентиляторли чанглагич-пуркагич машиналарининг дастлабки партиясини пахтакор республикаларга жўнатди. Машинасозлар бундай машиналардан ўттизтасини йиғдилар. Янги машина ишлаб чиқарилиши ўзлаштирилиши муносабати билан, илгариги «ОТН-8-16» маркали чанглагич-пуркагич машиналари тайёрланмайдиган бўлди. Чунки, у илгаригисидан икки баравар ортиқ иш бажаради.

Агрегат асосан ғўзаларни химикатлар билан чанглайди ва пуркайди. У, шунингдек, боғдорчилик ва узумчиликда ҳам яхши хизмат қилади.

Машинанинг яна бир муҳим афзаллиги шундаки, у билан ғўзалар яхши дефолиация қилинади. Бундан ташқари, ғўза баргларини тўкиш самолётда дори сепгандагидан 2—3 баравар арзонга тушади.

Бу машина ўтган йили СССР халқ хўжалиги ютуқлари виставкасида намойиш қилинган эди. У мутахассислар томонидан юксак баҳоланиб, виставканинг олтин медалини олишга муваффақ бўлди.

Экиш мавсуми бошланган ҳозирги долзарб кунларда машинасозлар иш суръатини янада ошириб юбордилар. Март ойи охиригача заводда шундай машиналардан яна қирқтаси тайёрланади.

Тошкент — жаҳонга

БУЮРТМА БАЖАРИЛДИ

Ҳозирги вақтда Совет Иттифоқининг иқтисодий ёрдами билан Туркиянинг Искандарун шаҳрида металлургия корхонаси қурилмоқда. Унда совет мутахассислари ҳам ишламоқда.

Тошкентдаги «Подъёмник» заводининг машинасозлари ана шу комбинат буюртмасини бажардилар. Туркия мамлакатига кўтарма кранларнинг бир партияси жўнатилди.

Машинасозларининг маҳсулотларини Осиё, Европа қитъаларидаги бир қатор мамлакатлар ҳам қизиқиш билан сотиб олмоқдалар.

Квартал плани — муддатидан илгари

ИЛҒОР БРИГАДА

КПСС XXIV СЪЕЗДИНИ МУНОСИБ КУТИБ ОЛАМИЗ!

«Главташкентстрой»га қарашли 153-трести учинчи бошқармасининг коммунистик меҳнат зарбдори Василий Торисович Аноприенко бошлиқ комплекслашган бригадаси азаматлари бошқармада бошланган социалистик мусобақанинг пешқадамларидир.

КПСС XXIV съездини меҳнатда яхши кўрсаткичлар билан кутиб олишга ҳаракат қилаётган қурувчилар — ғишт терувчи Н. Бессонов, дурадгор А. Варненко, бетончи Р. Ахундянова ва мотористка М. Адиулиналар бошқаларга ўрнак бўлмоқдалар.

Шу кунларда бригада азаматлари Фарҳод кўчасидаги 46 кварталн уйни фойдаланишга топшириб, Муқимий кўчасида асаб касалликлари диспансерини бунёд этишяпти.

Партиямизнинг навбатдаги съездини муносиб кутиб олиш иштиёқи билан ғайрат қилаётган бригада азаматлари биринчи квартал планини ўн кун олдин бажаришга аҳд қилдилар.

Радиохимия лабораторияси

Республика қурилиш министрлигига қарашли 160-қурилиш трестининг азаматлари Улуғбек посёлкасида радиохимия лабораторияси қурилишини ниҳоясига етказдилар. Янги уч қаватли бинога Ўзбекистон ССР Фанлар академияси ядро физикаси институтининг ходимлари кўчиб ўтадилар. Унда радиохимия соҳасида олиб бориладиган тадқиқотлар билан шуғулланилади.

КПСС аъзоси, коммунистик меҳнат зарбдори Тўхтамурод Солиҳов ўн олти йилдан буён асбобсозлик заводида баракали меҳнат қилади. Ўзнинг ҳалол меҳнати билан корхона коллективи ҳурматини қозонган бу пешқадам ишчи шу кунларда КПСС XXIV съезди меҳнат вахтасида туриб ишламоқда.

ТИНЧЛИК ВА БИРДАМЛИК УЧУН

Империализм тарихи — бу жиноятлар занжиридир. Меҳнаткашларни таҳқирлаш, ўз ҳуқуқи учун курашаётганларни таъқиб этиш демократик ҳаракатнинг прогрессив кучлари йўлига ғов бўлиш, мустамлака ва қарам мамлакатлар халқларининг озодлик учун курашини қонга ботириш, янги фойдалар учун хунрезлик ишларини олиб бориш империализмнинг одатдаги ишидир. Вьетнамдаги уруш, АҚШдаги негрларни таъқиб этиш, араб мамлакатларидаги Исроил агрессиясини қувватлаш, коммунист Анжела Девиснинг озодлигига кишан солиш — империалистларнинг бу ҳаракатлари ер куррасидаги миллионлаб соф виждонли кишиларни нафратига учрамокда.

Кеча

Тошкентдаги «Билимлар уйи»да бўлиб ўтган умумшаҳар митингида минглаб тошкентликлар империалистларнинг бу ҳаракатларига «йўл қўймаймиз» деб баралла айтишди.

Бу йиғилиш ирқчилик сиёсатига қарши кураш бўйича Халқаро программа асосида ўтказилди. Пойтахт жамоатчилиги йиғилишини шаҳар партия комитетининг секретари Р. Шонеъматов очди.

Нотиқ капиталистик мамлакатларда ирқчилик сиёсатини кучайганлиги ҳақида гапирди. Шунингдек, Осиё ва Африка мамлакатлари билан бирдамлик Ўзбекистон комитетининг раиси, ЎзССР олий ва ўрта таълим министри, академик Т. А. Саримсоқов ҳам америка агрессорларининг қабиҳ ишлари ҳақида нафратланиб сўзлади.

Олимлар номидан тарих фанлари кандидати К. Оқилов сўзга чиқиб, ирқий камситиш, империализмнинг ирқчилик сиёсатини қоралади.

Йиғилганлар қишлоқ хўжалигини ирригация ва механизациялаш институтининг студенти, Тошкентда таълим олаётган чет эллик студентлар номидан гапирган Нгуен Ван Фукнинг сўзини зўр эътибор билан тингладилар.

Йиғилганлар БМТ номига юбориладиган резолюция қабул қилдилар, ирқчилик ва ирқни таъқиб этиш сиёсатига қарши қаҳр-ғазабларини билдирдилар, тинчлик, демократия ва тараққиёт йўлини қўлладилар.

УЗОҚНИ ЯҚИН ҚИЛГАНЛАР

Чилонзор район телефон узелининг инженер-техниклари аҳоли учун ажойиб қулайлик яратдилар. Улар телефон алоқаси воситаларини мамлакатнинг ягона телефон системасига улаш ишларини ниҳоясига етказдилар.

Эндиликда кишилар ўз уйларидан ёки иш жойларидан туриб тўғридан-тўғри мамлакатнинг турли шаҳарлари билан боғланадилар.

Турли шаҳарлар билан гаплашиш вақтларини белгилайдиган ва уларнинг ҳисоб-китобини чиқарадиган махсус аппаратлар ҳам ишга туширилди.

МАРМАР ТАШИЙДИГАН МАШИНА

Мармарларни конлардан қазиб олиш билан бирга уни машиналарда ташиш ҳам машаққатли иш. Тўққиз тонна келадиган мармар харсангларини машиналарга ортиш ва уларни манзилларга элтиш бир қатор қийинчиликлар туғдиради. Машина бораётганда тўсатдан тормоз берилиши натижасида каттакон юк транспортини шикастлантириб, ишдан чиқариши турган гап.

«Узавторемонт» бирлашмасининг ходимлари «Узоргавтострой» трестининг ходимлари билан ижодий ҳамкорликда ишлаб, мармар ташийдиган «ТАС—32» маркали ярим прицеп яратдилар.

Бугун

1-автомобиль ремонти заводида ана шундай прицепларнинг учтаси тайёрланди. Янгилик мармар ташишни тезлаштириш ва унинг хавфсизлигини бартараф этиб давлатнинг кўплаб маблағларини тежаб қолади.

ТОҒЛАР БАҒРИ ЧОРЛАЙДИ

Ўлкамизда баҳор бошланиши билан виқорли тоғларнинг бағри ям-яшил либосга ўралмоқда. Тоғларнинг мусаффо ҳавоси, зилол сувлари, гўзал манзараси ҳамшаҳарларимизни ўз бағрига чорламоқда.

Тошкентдаги саёҳат ва экскурсиялар бюросининг ходимлари Чимён тоғи бағриларида ҳамшаҳарларимизнинг баҳорги сайлларини ўтказмоқда.

Кечаги шанба ва якшанба кунлари ўтказилган сайлларда жуда кўп кишилар қатнашди. Улар 103-автобазанинг шофёрлари, политехника институтининг студентлари, машинасозлик корхоналари ишчи-хизматчилари ва қурилиш ташкилотларининг вакиллари эди.

Баҳор сайлига шу кунларда Россия Федерациясидан келган туристлар ҳам қўшилдилар. Новосибирск, Челябинск, Омск, Томск шаҳарларининг туристлари пойтахтимизнинг диққатга сазовор жойлари билан танишибгина қолмай, тоғ бағрида ором олдилар.

Коммунистик меҳнат зарбдорлари (чапдан ўнгга) экспорт участкасининг диспетчери Хатамжон Бадалов ва йиғувчи слесарь Эдик Белензон Тошкент экскаватор заводининг илғор машинасозларидан. Бу икки ишчи қардош Болгария, Чехословакия, Польша каби социалистик давлат буюртмалари бўйича янги экскаваторларни тайёрламоқдалар.

СУРАТДА: «Тошкент» маркаси билан тайёрланаётган экскаваторни монтаж қилиш.

М. Нуриддинов фотолари.

СПОРТ

Икки пешқадам

Шайбали хоккей бўйича жаҳон биринчилигида икки ўйиндан сўнг тўрттадан очко тўплаган СССР ва Швеция командалари пешқадамлик қилмоқда. Кеча швед хоккейчилари кескин курашда Чехословакия командасини 6:5 ҳисоби билан мағлубиятга учратдилар.

СССР — Финляндия учрашувида фин хоккейчилари биринчи бўлимдагина совет командасига муносиб қаршилик кўрсата олдилар. Бу бўлим 1:1 ҳисоби билан тугади. Умумий ҳисоб 8:1.

Бугун ЧССР—ГФР ва СССР—АҚШ учрашувлари бўлади.

Кураш давом этади

«Пахтакор» фахрли соврин — СССР Кубоги учун Кишинёв шаҳрида бўлиб ўтган жавоб учрашувида 1:0 ҳисоби билан ғалаба қозонди. Ягона тўпни ўйиннинг 16-минутида Леонов киритди.

ПЛАНЕТАМИЗ ЯНГИЛИКЛАРИ

ДУНЁДА БЕШИНЧИ

ВАРШАВА. (ТАСС). Балиқ овлаш кемалари қуриш Польша кемасозлигининг асосий иши бўлиб қолди. Бу соҳада Польша Японияdan олдинга ўтиб, дунёда биринчи ўринга чиқиб олди.

Польша кемасозлик корхоналари ишни кичик-кичик балиқ овлаш кемалари қуришдан бошлаб, катта ҳажмли энг замонавий кемалар ишлаб чиқаришни ўзлаштирди. Бу корхоналарда балиқни қайта ишлайдиган сузувчи базалар ҳамда балиқ ишлаш ва музлатишнинг турли системаларига эга бўлган траулерлар қурилмоқда. Кемаларнинг ҳаммаси юксак қатнов ва ишлаб чиқариш кўрсаткичларига эга.

ҲУКУМАТ НАЗОРАТИГА ОЛИНДИ

ЛА-ПАС. Боливия ҳукуматининг кон-руда корпорацияси («Комибол») хусусий «Тиуа минес» компанияси билан тузилган битимни бекор қилди ва шу компания томонидан 18 йил бурун ижарага олинган қалайи қазиб чиқарадиган шахталар группасини ўз назоратига олди.

ФАВҚУЛОДДА ҲОЛАТ ЖОРИЙ ҚИЛИНДИ

БУЭНОС-АЙРЕС. Аргентинанинг ҳукумат маъмурлари Кордова шаҳрида фавқулодда ҳолат жорий қилдилар. Аргентинанинг мана шу энг катта саноат марказида кучайиб кетган иш ташлаш ҳаракатини бостирмоқ учун шундай чора кўрилди. Меҳнаткашлар иш ташлаб меҳнат шароитини яхшилашни, иш ҳақини оширишни ва мамлакатда демократик ислоҳотлар ўтказилишини талаб қилмоқдалар.

Ҳукумат маъмурларининг фармонига биноан шаҳарга катта ҳарбий қисмлар юборилди, уларга намойишларни тарқатиб юбориш учун ўзлари хохлаганларича ҳаракат қилиш ҳуқуқи берилди. Иш ташлаш ҳаракатига бошчилик қилган касаба союз раҳбарларининг ҳаммасини қамоққа олиш тўғрисида ҳам буйруқ берилди. Полициячиларнинг репрессиялари натижасида ишчилардан икки киши ўлдирилди, бир неча ўнлаб кишилар жароҳатланди, 30 нафардан кўпроқ киши қамоққа олинди.

(ТАСС).

Болгария балиқ овлаш флоти тез суръатлар билан ривожланиб бормоқда. Ҳозир Болгариянинг замонавий траулерлари, тез юрар рефрижераторларини Антлантикада ҳам, Уртаер ва Қора денгизларида ҳам учратиш мумкин.

СУРАТДА: балиқлар тўдаси аниқланди.

Централфото — ТАСС фотоси.

ЁШЛИК ҒУРУРИ

Абдувоҳид билан Абдукарим узоқ ўйлагач, гапни бир жойга қўйишди: «Мусобақалашиб ишлаймиз, нормадан ошириб ишлаганимиз буюк сана — партия съездига совғамиз бўлади». Эртасига улар бу фикрни бригадирга айтганида, устоз Вакил Солиҳжонов:

— Яшанг, азаматлар! Бу фикрингизга юз фоиз қўшиламан, — деб уларни қўллаб-қувватлади.

Олов қалб комсомол йигитларнинг кутгани ҳам шу эди. Мусобақа камарини маҳкам боғлаб, ишга киришдилар. Олдинлари кунлик топшириқларини 110—120 процентга етказиб адо этиб келаётган азаматлар, мусобақалаша бошлашгач, салкам икки бараварга етказиб бажара бошладилар.

Ёшлар ташаббуси кўп ўтмай бутун коллективнинг диққатини ўзига қаратди. Бригаданинг барча ишчиси ташаббусга қўшилишди, ягона мақсад — «Меҳнат зафарларимиз — съезд шарафига» шиори остида меҳнат қила бошладилар.

Меҳнат Қизил Байроқ орденли 159-қурилиш тресги ихтиёридаги 13-бошқарманинг Ю. Ханин бошлиқ ана шу участкасининг бунёдкорлари «Марказ-14» кварталида ишлашяпти. Бу ерда коллектив ўқув-қўлланма китобларн чоп қиладиган махсус босмахона биносини, шунингдек, 40 квартирали иккита турар-жой, 280 ўринли болалар боғчаси ва яслисини қуриб беришди. Айни кунларда бинокорлар худди шу ернинг ўзида яна бир 280 ўринли болалар боғчаси қурилишини олиб бормоқдалар.

— КПСС XXIV съезди Директивалари лойиҳасини, — дейди бригадир Вакил Солиҳжонов, — бригадамиз ишчилари кенг муҳокама қилдилар ва зўр мамнуният билан маъқулладилар: Ана шу буюк сиёсий ҳужжатдан руҳланган коллективимиз иш суръатини кун сайин оширмоқда.

Қурилаётган боғча-ясли биносини съезд очиладиган кунга пардозловчиларга топширишни мўлжаллаяпмиз. Бунга барчамизнинг ишончимиз комил.

С. ҚЎЧҚОРОВ,
В. ҲОШИМОВ.

Кўкаламзорлаштириш ва ободонлаштириш санитария икки ойлиги давом этмоқда

ШАҲРИМИЗ ОЗОДА БЎЛСИН

Баҳор бошланди. Эрта-индин дарахтлар кўм-кўк барг чиқариб, ариқчаларда зилол сувлар оқа бошлайди. Ҳар бир тошкентлик бу фаслда ўз турар-жойи, маҳалла ва жамоат бинолари атрофларини кўкаламзорлаштиришга ҳисса қўшиши керак.

Пойтахтимиздаги Пушкин, Навоий, Шота Руставели, Ленинград, Ново-Московское кўчалари озода, бу кўчалардан ўтсангиз дилингиз хушнуд тортади. Пушкин кўчасида катта реконструкция ишлари олиб борилаётир. Лекин, бу ерда дарахт нобуд қилиш, ариқ бузиш ҳоллари юз бергани йўқ, қурилиш эҳтиёткорлик билан амалга оширилди, ариқлар тозаланиб, сув оқишига тайёрлаб қўйилди.

Лекин ҳамма жойда ҳам тозаликка риоя қилиш кўнгилдагидек олиб борилмаётир. Айниқса, шаҳар Водоканал трестининг раҳбарлари, 9-қурилиш тресги бошқарувчиси Содиқов ўртоқлар бу ишда «ўрнак кўрсатмоқдалар». Бобир, Генерал Узоқов, Тараққиёт, «Комсомол 40 йиллиги» кўчаларида қурилиш ишлари олиб борилялти. Лекин шаҳар ободонлаштириш бошқармаси раҳбарлари рухсатсиз текис, озода кўчаларни ўзбошимчалик билан бузиб, бу ерга канализация ва водопровод тармоқлари ўрнатмоқдалар. Ишни тезроқ тамомлаб, битказиш ўрнига ўлда-жўлда қилиб кетмоқдалар. Бунинг натижасида шаҳримизнинг марказий кўчаларида қурилиш ташкилотларининг ҳар хил автомашиналари тупроқни беҳуда ташиб, шаҳарни ифлослаштирмоқда.

Виктор Малясов кўчаси яқиндагина йўлка қилиниб, асфальтланган эди. Буни қаранг-ки, 159-қурилиш трестининг раҳбарлари тротуарни сўроқсиз, ўзбошимчалик билан бузиб, труба ўтказишди-ю, жўнаб қолишди. Лой қуриб тупроққа айланмоқда, машина ўтиб қолса, кўчанинг наригн бетидаги кишини кўриш амримаҳол. Шунингдек, Учительская, Измайлова кўчаларида тротуарни бузиб, у ерга қурилиш учун канализация ўтказишни сўраб, мурожаат қилган эдилар. Шаҳар ободонлаштириш борқармаси бу ишни икки ойда бажариш шарти билан шу кўчаларни қазишга рухсат берди. Кўчалар қазилиб, тротуарлар бузилди. Мана орадан тўрт ой ўтди, лекин иш ўлда-жўлда ётибди.

Бундай фактларни жуда кўплаб учратиш мумкин. Қурилиш ташкилотларидан чиққан автомашиналар ифлос, чанг, лойлигича шаҳар марказига йўл олади. Ваҳоланки, ҳар бир қурилиш ташкилотида машиналар кўчага чиқишдан олдин тозаланиши керак.

Эрта-индин ариқларга сув кела бошлайди. Шу кунларда маҳаллалар аҳолиси, ЖЭК уйларида яшовчилар ўз атрофларидаги ариқларни тозалашлари керак. Пойтахтимизнинг ҳамма ариқлари ҳам тоза деб бўлмайди. Айтайлик, Комсомол майдонидан Ҳамза кўчасигача кетган масофадаги ариқлар тозаланмаган, чиқиндилар билан тўлиб ётибди. Фурқат кўчасига ўнлаб манзарали дарахт кўчатлари экилган, аммо бу ерда ҳам ариқлар тозаланмасдан, қора лойга тўлиб ётибди. Бунга шаҳар ирригация бошқармасининг бошлиғи М. Зокиров нима деркин!

Бундан ташқари «Қорасарой» ҳамда «Чувалачи» кўчаларида кичик-кичик ариқлар бор. Бу ариқ сувлари ўн маҳалладан ўтиб, юзлаб хонадонни кезиб, тўғри Пушкин номидаги маданият ва истироҳат боғига тушади. Агар шу маҳаллаларни кезиб, ариқлардаги чиқиндиларни кўрсангиз, таъбингиз хира бўлиши турган гап. Наҳотки, шу территорияда турувчи хонадонлар оқар зилол сувлардан фойдаланиб туриб, ариқни тозаламасалар!

Пойтахтимизда «Автодормехбаза» ташкилоти мавжуд. Унга шаҳардаги хонадонлардан чиқарилган ахлатларни махсус машиналар билан тез-тез тозалаб туриш вазифаси юклатилган. Лекин бу ташкилот ўз вазифасини яхши адо этмаётир. Баъзи маҳаллаларга ҳафталаб, ойлаб, ҳатто кварталлаб шу ташкилотнинг автомашиналари бормайди. Айниқса, Профсоюзная, Чинор ва шу атрофдаги кўчаларга кейинги бир ой, бир ярим ой давомида бирор марта ҳам автомашина боргани йўқ.

Октябрь район «Автодормехбаза»сининг бошлиғи ўртоқ Мажидовга шундай кўчаларда аҳвол ниҳоятда чатоқлигини тушунтириб, маҳалла активлари бир неча бор мурожаат этишди. Аммо шу вақтгача Мажидов ўз сўзининг устидан чиққани йўқ. Қорасарой, Ҳамза, Бобожонов номли кўчалар атрофида ҳам бир неча маҳалла жойлашган. Бу маҳаллалардаги аҳоли ҳам мазкур ташкилот ишидан хурсанд эмас.

Наҳотки, ўртоқ Мажидов шаҳарни кўкаламзорлаштириш ва ободонлаштириш, санитария қоидаларига риоя қилиш юзасидан икки ойлик ўтказиш ҳақида Тошкент шаҳар партия комитети ва шаҳар ижроия комитетининг қарорини ўқимаган бўлса!

Шаҳримиз озода ва кўркам бўлса, кишининг таъби равшан бўлади. Бунинг учун билагида кучи, юрагида ўти бор ҳар бир тошкентлик ўз шаҳрини кўркам, обод қилишда намуна кўрсатиши керак!

М. ЗАРИПОВ.

Шаҳардаги 99-мактабда бўлган киши бу ерда ободонлаштириш ва кўкаламзорлаштириш бўйича амалга оширилаётган ишларни кўриб ниҳоятда қувонади.

СУРАТДА: директор Тўхтамурод ака Умаров ва мактаб хизматчиси Собир Саидаҳмедов ўртоқлар мактаб боғида.

М. Нуриддинов фотоси.

ТАРАДДУД

Баҳор ҳамманинг кўнглига ёқимли ташвиш солиб қўйди. Шаҳарликлар ҳовлиси, уйи атрофи, балконида ёзи билан чаман бўлиб очилиб турадиган ранг-баранг гуллар, кўчатлар ўстириш орзусида ҳаракат қилишяпти.

Гул уруғлари ва дарахт кўчатларини якка шахслардан, бозорлардан харид қилмаганингиз маъқул. Негаки, баъзида кўчатлар алмаштириб сотилади. Нарироқ бориб, ўсимлик кўкарганда дилингиз хижил бўлиб юрмасин.

Шаҳримизда кўчатлар ва гул уруғлари сотиладиган магазинлар етарли. Аввало боғдорчилик совхозининг ўзидан истаган кўчатингизни топасиз. Чилонзордаги Пионер кўчаси, 17-уйни кўпчилик билади. Шу ерга, яна «Тошкент гуллари» идорасига қарашли ҳамма гул магазинлари, павильонларига мурожаат этишингиз мумкин.

Шаҳарнинг энг гавжум жойи Революция хиёбонида, Карл Маркс, Пролетар ва бошқа кўчаларидаги ўзингиз кўриб юрган гул магазинларидан истаган кўчатларингизни харид қилсангиз бўлади. Унинг устига етук мутахассислар у ёки бу кўчатни қандай ўтқазиш, қандай парваришлаш ҳақида тегишли маслаҳатлар ҳам беришади.

РЕСПУБЛИКА СЪЕЗД ОЛДИДА

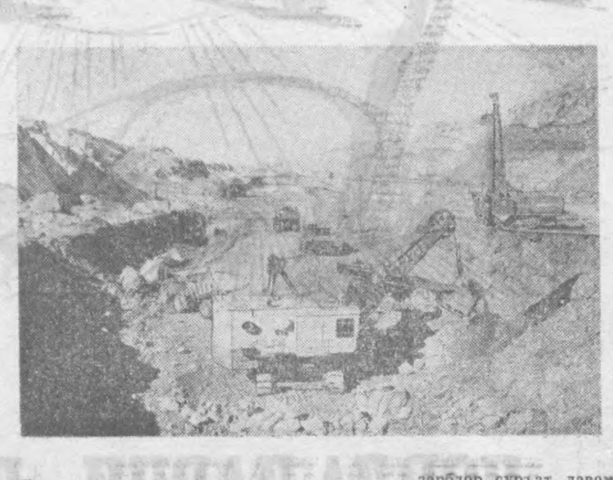

Фосфоритларнинг йирик хазинаси

ҚОЗОҒИСТОН ССР. Қоратов чўққиларида минерал ўғитлар ишлаб чиқаришга мўлжалланган жуда катта ҳажмдаги қимматли хом ашёлар бор. Бугунги кунга келиб бу ерда умумий запаси 1.5 миллиард фосфорит рудасини ташкил этадиган қирқ бешта жой топилди.

Ана шу ишларни Қоратов тоғ химия комбинати амалга оширмоқда. Ҳар куни у мамлакатимиз халқ хўжалиги учун минглаб тонна фосфорит маҳсулотини жўнатяпти.

Корхона коллективи ўтган беш йиллик топшириғини муддатидан илгари адо этди. Янги беш йилликда ҳам зарбдор суръат давом этмоқда. Комбинат коллективи КПСС XXIV съездини муносиб кутиб олиш учун курашиб, квартал планн топшириғини 28 мартда адо этиш ва планга қўшимча равишда 10 минглаб тонна маҳсулот беришга қарор қилдилар.

СУРАТДА: Очиқ Оқсой конида фосфорит рудаларини қазиб олиш пайти.

С. Шинкарев фотоси. (ТАСС фотохроникаси).

САМАРАЛИ МЕҲНАТ

Қизил Ўрда кўчасидаги Киров номли колхоз меҳнат аҳлининг ярмидан кўпини ўттиз ёшдаги кишилар ташкил этади. Ёшлар меҳнати билан беш йилликлар ичида бу ерда юзлаб гектар янги ерлар ўзлаштирилди. Шоли ҳосилдорлиги эса 1.5 бараварга ошди. Чорвачилик ҳам рентабелли бўлди.

Колхозда бош планга кўра янги посёлка бунёд этилмоқда. Ўтган йили ўн икки ёш келин-куёв янги квартираларнинг калитларини олишди. Улар истиқомат қиладиган кўча Ёшлик кўчаси деб аталади.

Ёш колхозчилар ўзларининг ўн етти ўртоқларини тантанали равишда Совет Армияси сафларига узатдилар. Биринчи марта паспорт ва меҳнат дафтарчасини олган кишиларни муборакбод этиш ҳам жуда қизиқарли ўтди. Қишлоқ мактабини яқиндагина битирган Абай Жакенов, Тугел Аскеев, Дамеш Уразбекова ва бошқалар колхозда самарали меҳнат қилмоқдалар.

ТАСС мухбири.

Қизил Ўрда (Қозоғистон ССР).

ҚАРДОШ ХАЛҚЛАР ОИЛАСИДА

Олмаотада «Қардош халқларнинг аҳил оиласида» деган китоб босилиб чиқди. Қозоғистон ССР ва Қозоғистон Компартиясининг 50 йиллиги юбилейига бағишланган бу китобни «Қозоғистон» нашриёти нашр этди.

Китобда КПСС Марказий Комитети Бош Секретари Л. И. Брежневнинг Олмаотадаги тантанали мажлисда 1970 йил 28 августда сўзлаган нутқи эълон қилинди.

Бу тўпламга КПСС Марказий Комитети сиёсий бюросининг аъзолигига кандидат, Қозоғистон Коммунистик партияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Д. А. Кунаевнинг доклади, Иттифоқдош республикалар, Москва ва Ленинград делегациялари раҳбарларининг нутқлари ҳам киритилган. (ТАСС).

ГАЗЛАМА ИШЛАБ ЧИҚАРИШ КЎПАЯДИ

Қозоғистон ССРдаги Олмаота ип газлама комбинатида иккинчи газлама фабрикаси ишга тушди. Бунинг фойдаланишга топширилиши туфайли ўтган беш йиллик (1966—1970 йиллар) учун мўлжалланган йирик енгил саноат корхоналари қурилишларидан бири ҳам ниҳоясига етказилди. Эндиликда бу ерда йилига 60 миллион метрга яқин газламалар тайёрланмоқда.

Йигирув - газлама фабрикаси янги ва замонавий ускуналар билан жиҳозлангандир. Комбинатнинг бу фабрикасидаги жиҳозлар Совет заводларида тайёрланган. Комбинатнинг иккинчи фабрикасида Совет Иттифоқида биринчи бўлиб қарийб 2.5 мингта пневморапир газлама станоклари ўрнатилди. Бу станоклар ўзларининг ўтмишдошларидан шовқин чиқармаслиги ва меҳнат унумдорлигини 1.5 баравар ошириши ҳамда маҳсулот сифатини яхшилаш томонлари билан ажралиб туради.

Олмаотадаги янги комбинат тез тараққий этаётган СССР енгил саноатига қарашли кўплаб янги қурилишлардан биридир. Ўтган беш йилликлар мобайнида советлар мамлакатидаги тўқимачилик комбинатидаги ишлаб чиқариш қуввати қарийб 3.5 миллион йигирув урчиқларига ва 48 минг газлама станокларига кўпайди.

1971—1975 йилларда ҳам тўқимачилик саноатининг янада ўсиши белгиланмоқда. Беш йилдан кейин Совет Иттифоқида газламалар тайёрлаш йилига ўн ярим-ўн бир миллиард квадрат метрга етказилади.

СУРАТДА: Қозоғистондаги Олмаота ип газлама комбинати янги фабрикасининг газламалар цехи. У замонавий асбоб-ускуналар билан жиҳозланган.

Ю. Куйдин фотоси. АПН.

ПЛАНЕТАМИЗ ЯНГИЛИКЛАРИ

Социализм мамлакатларида

ВЕНГРИЯДА МЕЛИОРАЦИЯ

БУДАПЕШТ. Бу йил Венгрияда Дунай билан Тисса дарёлари ўртасида сел сувларни сақлаб қолиш учун тўққизта йирик сув омбори қуришга қарор қилинди. Бу сув омборлари кўклам пайтида сизот сувларининг кўтарилиши натижасида неча ўн минглаб гектар экинзорларни сув босишидан сақлабгина қолмай, балки қурғоқчил ойларда далаларни сув билан таъминлаб туришга ҳам имкон беради.

Сув омборлари системасини қуриш Венгриянинг шарқий қисмида ўтказилаётган гидротехника ишлари кенг программасининг бир қисми холос.

Ҳозирги вақтда Тисалекдан юз километр нарида Тисса дарёсида гидротехника комплекслари каскадининг энг катта иншооти қад кўтармоқда. «Тисса-2» номидаги бу комплекс шарқий Венгриянинг табиатини ўзгартиришга катта ҳисса қўшади.

МУСОБАҚА ЯКУНЛАРИ

ПРАГА. Совет Армияси Чехословакияни немис-фашист босқинчиларидан озод этганлигининг 25 йиллиги шарафига Чехословакия металлургия комбинатлари ва заводлари ўртасида ўтказилган социалистик мусобақа якунланди. Бу мусобақадан мақсад — маҳсулот ишлаб чиқаришни кўпайтириш, Чехословакия металлурглари ўртасида меҳнатда ташаббускорликни ривожлантириш ҳамда ишлаб чиқариш резервларидан кенг кўламда фойдаланишдан иборат эди.

Остравадаги Клемент Готвальд номли металлургия комбинатининг коллективи биринчиликни олди. Мамлакатда энг ёш бўлган шу металлургия комбинати урушдан кейинги йилларда барпо этилган. Комбинат меҳнаткашлари ўтган йили 3,5 миллиард крон маҳсулот ишлаб чиқардилар. Шу билан юбилей шарафига олган мажбуриятларини анча ошириб бажардилар.

Чехословакия металлурглари бу йил Чехословакия Коммунистик партияси тузилганлигининг 50 йиллиги шарафига бағишланган социалистик мусобақада қатнашмоқдалар.

ВДР транспортчиларининг муваффақияти

ХАНОЙ. Вьетнам Демократик Республикаси транспорти ходимлари зўр ғайрат билан ишламоқдалар.

Хайфон денгиз транспорти бошқармасида шу кунларда меҳнат унумдорлигини ошириш ва биринчи квартал планини муддатидан беш кун олдин бажариш мақсадида ойлик эълон қилинди.

Хайфон порти коллективи февраль ойидагига қараганда бир ярим баравар кўп ишни бажаришга қарор қилди.

Куангбинь вилоятининг автомобиль транспорти ташкилотлари юк ташиш ҳажмини борган сари кўпайтирмоқдалар. Шу вилоятдаги кўпгина автоколонналар февраль ойининг 15 куни мобайнидагина ойлик планни 80—90 процент бажардилар. (ТАСС).

Комбинатнинг 50 йиллиги

БЕЛГРАД. Хорватиянинг Славонски-Арод шаҳрида Журо Жакович номидаги Югославия машинасозлик комбинати ишчилари, инженерлари ва техникларининг 6 минг кишилик коллективи корхонанинг 50 йиллигини нишонлади. Ўтмишда кичкина вагонсозлик заводи халқ ҳокимияти йиллари мобайнида йирик комбинатга айланди. Унинг конвейерларидан замонавий кучли локомотив дизеллари, трамвай вагонлари, кўприк конструкциялари, комплекс ускуналар тайёр бўлиб чиқмоқда.

Ҳозирги вақтда комбинат айни бир вақтда Югославиянинг бир қанча шаҳарларида қанд заводлари қурмоқда ва монтаж қилмоқда. Мамлакатдаги барча металлургия заводларини барпо этишда ёки реконструкция қилишда «Журо Жакович» комбинати коллективи иштирок этган.

Дунай, Сава, Драва, Неретва дарёлари ва Югославиядаги бошқа дарёларнинг соҳилларини туташтириб турган кўприкларнинг конструкцияларида «Журо Жакович» маркасини албатта кўриш мумкин.

ШАРҚИЙ ПОКИСТОНДАГИ АҲВОЛ

КАРОЧИ. Шарқий Покистонга келган президент Яҳёхон Умум Покистон халқ иттифоқининг раҳбари Мужибур Раҳмон билан ички сиёсий тангликни бартараф этиш масаласи юзасидан музокаралар олиб бормоқда.

АПП агентлигининг хабар беришича, бўлиб ўтган биринчи учрашувда мамлакатдаги сиёсий аҳвол муҳокама қилинди.

Шарқий Покистонда марказий маъмурларга гражданларнинг тинч бўйсунмаслик ҳаракати давом этаётганига 15 кун бўлди. Бу ҳаракатга Умум Покистон халқ иттифоқи бошчилик қилмоқда. Ҳозирги вақтда ана шу иттифоқ амалда Шарқий Покистондаги аҳволнинг хўжайини бўлиб қолмоқда.

Вилоятнинг ҳамма территориясида, деб хабар беради АПП агентлиги, ҳарбий ҳолатни бекор қилиш ва ҳокимиятни кўпчилик партияси, яъни мамлакатнинг янги конституциясини таъсис этувчи миллий ассамблеядаги 313 ўриндан 167 тасини олган халқ иттифоқи партиясига топширилиши тўғрисидаги талабларни қўллаб-қувватловчи митинглар ва намойишлар бўлиб ўтмоқда. (ТАСС).

ТУРКИЯДА ҲУКУМАТ КРИЗИСИГА ДОИР

АНҚАРА. Туркия президенти Жавдат Сунай янги ҳукуматни тузиш тўғрисида маслаҳат бошлади.

Чет эл информация агентликлари Анқарадаги хабардор доираларга суяниб хабар берадилар. Туркия қуролли кучлари составида тўрт генерал ўзгартирилди, бир адмирал ва 10 полковник истеъфо берди, 200 га яқин офицер бошқа лавозимларга кўчирилди. Агентликларининг хабар беришича, бу ўзгаришлар Туркия бош штабининг бошлиғи генерал Мамдуҳ Тагмачнинг ташаббуси билан бўлган.

Американинг мамлакат сиёсий ҳаётига аралашувига қарши норозилик билдириб, Стамбул университетининг бир неча минг студенти намойиш ўтказди.

Мамлакатнинг кўпчилик сиёсий арбоблари янги сайловлар ўтказилишини талаб қилмоқдалар. Булар орасида энг йирик оппозицион халқ республика партиясининг бошлиғи Исмет Эненю ҳам бор. Анатолий агентлигининг хабар беришича, у ўз партияси парламент группасининг мажлисида сўзга чиқиб жумладан, бундай деди: «Армиянинг олий қўмондонлиги ҳукумат ўзгартирилиши керак, деб ҳисоблар ва янги ҳукумат амалга ошириши керак бўлган қисқа ва узоқ муддатли вазифаларни таклиф қилар экан, бизда парламент ҳаёти бор, деб айтиш мумкин эмас». (ТАСС).

БОЛГАРИЯ. БКПнинг навбатдаги X съезди шарафига Червен-Бряг шаҳрида ошхона мебеллари ишлаб чиқарадиган завод расмий равишда очилади. Унинг йиллик қуввати 18 мингдан кўпроқ чиройли, пишиқ, пластик материаллардан тайёрланган мебель комплектига тенг бўлади.

Ҳозир корхона синовдан ўтказилаяпти.

СУРАТДА: завод цехида ошхона столларининг секцияси монтаж қилинмоқда.

БТА—ТАСС фотоси.

Новдаларни безаб ғунчалар...

САЙРИ ГУЛЗОР АЙЛАНГИЗ

Келди наврўзи ажойиб ,
Сайри гулзор айлангиз!
Тўти-ю, булбул сифат
Оҳанги «Дилдор» айлангиз!

БОНУХОНИМ.

БУГУН қуёш солнома бўйича кундузи билан кечасининг баробарлашган даври — Наврўз бошланди. Ўзбек, тожик, озарбайжон, эрон, афғон ва покистон халқларида бу янги йил байрами хисобланиб, тахминан 3 минг йил илгари одат тусига кирган. Кейинчалик, Умар Ҳайём буни худди шу куни бўлишининг астрономик ҳисобини берган. XI асрда эса Баласғунли Юсуф томонидан ёзилган «Қутадғу билиг» («Саодат билишлари») номли асарда баҳор, худди наврўз бошланадиган вақт таърифига бағишланган жойи ҳам бор.

Қишлоқ хўжалик ишлари бошланиши ҳам худди шу навбаҳордан, қўйлар қўзилайди, бойчечак, лола очилади, қирлар ям-яшил майса гиламн билан қопланади, илк ялпиз атрофга муаттар ифор ҳид таратади...

Наврўз пайти — навбаҳор фаслини шоирлар муҳаббат, поклик, дўстлик, хушчақчақлик рамзи деб кўрсатишлари ҳам бежиз эмас.

Халқимизнинг азалий одатига кўра, наврўзи олам бошлангандан эътиборан, қўни-қўшни, қариндош-уруғ, таниш-билишлар ўртасида содир бўлган араз-гина, ҳафагарчиликларга барҳам берилади. Наврўз кунлари ҳеч кимнинг оғзидан ёмон гап чиқмаслиги шарт ҳисобланади, уруш, жанжал, ҳақорат ман этилади. Меҳмонлар учун ҳамма хонадонларнинг дарвозаси очиқ бўлади. Ҳар қандай бемаънигарчилик, ўғирлик, бадмастлик ва нимаики инсонга иснод бўлса жамоатчилик қаҳри-ғазабига учрайдиган бўлади. Шу сабабли, Наврўз кунлари ҳамма жойда тартиб, интизом, озодалик ҳукм суради, одамлар бир-бирлари билан аввалгидан кўра қуюқроқ саломлашади, хушбахтлик, сиҳат-саломатлик, тинчлик ва хотиржам меҳнат тилаклари билдиришади.

Наврўз кунлари қарияларга совға-салом олиб бориш зарур. Касал ётган дўстни бориб кўриш шарт. Кўнгилхор бўлган кишини юпатиш қоида. Наврўз кунлари туғилган болага Наврўз, Навбаҳор, Озод, Лола каби исмлар қўйиш одат. Қўйди-чиқди бўлган эр-хотиннинг ярашиб олишлари учун Наврўз энг яхши баҳона, чунки оила баҳор айёми каби ўз ҳаётини яна янгидан бошлайди.

Наврўз далаларда, қирларда боғларда, табиатнинг энг гўзал қучоғида ўтказилади. Бунда ҳамкасблар, маҳалла-кўй, қариндош-уруғ, жўра ва улфатлар билан бирга бўлинади. Қайтишда лола, бойчечак, ялпиз ва фойдали ёввойи ошкўклар териб келинади.

Наврўз кунлари ҳамма ўзига янги либос тикдиради, уйлар, ҳовли, кўча ва ариқчалар тозаланади. Сумалак учун буғдой ундириб қўйилади.

Характерлиси шуки, Наврўз бир кунда ўтиб кетадиган битта байрам бўлмасдан, балки бир неча кунлик ва қатор сайлларнинг мажмуасидир. Чунончи сумалак сайли, гули сурх (лола сайли), қўшчи оши каби маросимларни аташ мумкин.

К. МАҲМУДОВ,
фалсафа фанлари кандидати.

НАВРЎЗНОМА

Бугун келмиш яна Наврўзи олам,
Этиб дашту биёбонларни хуррам.
Ажойиб дилрабо ҳусни жамоли,
Ғаниматдир чаманларга висоли.
Демишлар катта боболар ажаб сўз:
«Қарига ёшликдир фасли Наврўз»
Бугун Наврўзи олам жилвагардир,
Унинг ҳар бир куни олам қадардир.
Жамоли бергуси оро чаманга,
Зафарлар келтирар шонли Ватанга.
Қилур байрам бу куни пахтакорим,
Шаҳар, қишлоқ мисоли лолазорим...
Бу кунларки чирой очмиш қизил гул,
Ғазалхондир унинг ишқида булбул.
Келур ҳар йил баҳору фасли Наврўз,
Келур ёзу, кузу, қиш, кеча-кундуз...
Демак, ҳар йилни бордир чор фасли,
Уларнинг ҳар бири ҳам қор фасли
«Баҳорнинг ҳар куни йилни боқар», дер,
Берар сен истаганча мевани ер
Келинг, эй дўстлар, фурсат ғанимат,
Буюк ишга қилайлик азму-ҳиммат:
Гулистонларда бўлсин мевамиз мўл,
Яна бағрини кенг очсин сахий чўл:
Ўзинг Наврўз, туганмас достонсан,
Шу достонимга балки қаҳрамонсан.
Бугун шаънингга Васфий ёзди ашъор,
Сени чин қалбдан кутлайди такрор!

ВАСФИЙ.

БАҲОР

Қор кўрпаси йиғиб этагин,
Жилға бўлиб оқди адрдан.
Аста куйлаб севги эртагин,
Ниҳол майса кўз очди ердан...
Чарх уради бошида тўрғай,
Япроғидан ўпиб учади,
Янги қўшиқ,
янги куй ила,
Наврўз аста дилга кўчади.

Робиддин ИСҲОҚ.

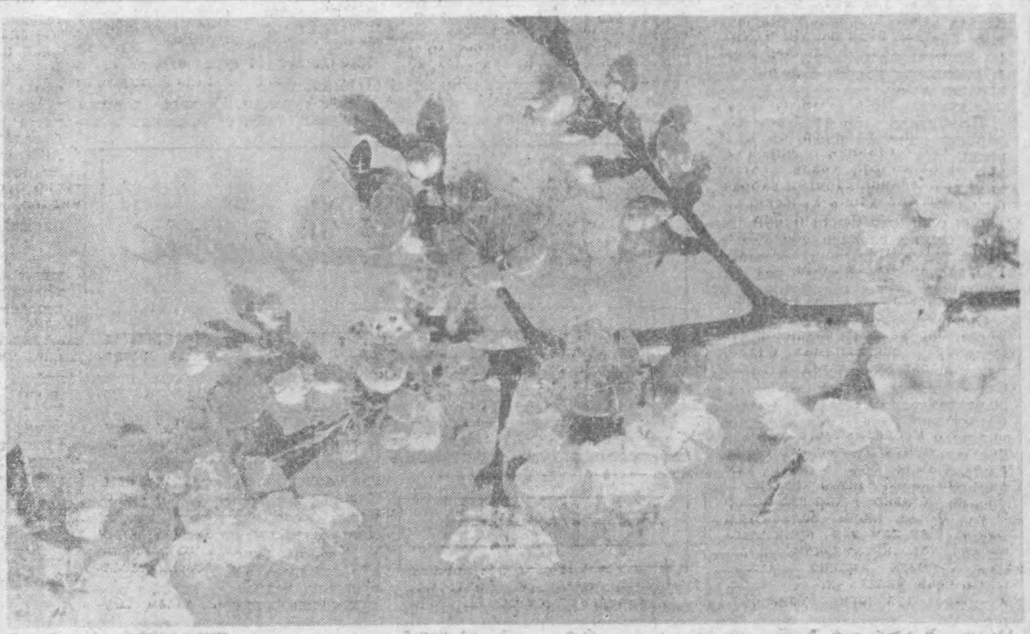

ЗИРАК ТАҚДИ ҒУНЧАЛАРДАН ЗЕБО НОВДАЛАР, СИЛАБ ЎТДИ НОВДАЛАРНИ ШЎХ ШАББОДАЛАР.
М. Нуриддинов фотоэтюдлари.

ЯШИЛ ОЛАМ АЖОЙИБОТЛАРИ

Япониянинг Якусима оролида 7.200 «ёшга кирган дарахт бор. Буирвйт (кедр) дарахтининг танаси ўн беш метрдан ҳам ортиқ. У дунёдаги энг кекса дарахт ҳисобланади.

* * *

Энг катта мева дарахти Тбилиси яқинидаги Маркоби қишлоғида ўсади. Унга минг йил бўлиб, энига ўн тўрт кишининг қулочи зўрға етади. Энг таажжубли жойи шундаки, бу дарахт ҳозир ҳам мева қилади.

* * *

Амазонка қирғоғида ўсадиган рафия пальмасининг япроғи жаҳонда энг йирик ҳисобланади. Пальма япроғининг узунлиги йигирма икки метр, эни саккиз метр. Унинг биттагина япроғи остида ўнта одам бемалол яширина олади.

Тоғу қирдан ҳам қочар уйқу баҳор айёмида,
Қўлга олғай жилғалар чолғу баҳор айёмида.
Лола сайлига чиқинг тонг юлдузидек дилбарим,
Кўкда ҳам қолмайди ҳеч қайғу баҳор айёмида.

ЧЎСТИЙ

Гули сурх

НАВРУЗ кунлари ёру-биродарлар, улфати-аҳбоблар бола-чақалари билан бирга табиат қучоғига интилади, янги куннинг мусаффо ҳавосини тўйиб-тўйиб эмишади, меҳмондорчилик гўзал жойлардаги табиат гиламн устида уюштирилади. Асосий мақсад — лола териш. Шунинг учун, бу маросим лола сайли, қадимда эса гули сурх (қизил гул) деб аталган.

Терилган қучоқ-қучоқ лоладан гулдасталар ясалади, даладан ашула айтиб қайтиб келишда, йўлда учраган ҳар бир одамга бир донадан гул тақдим этиб ўтилади. Мана шу ҳол одамларнинг бир-бирларига меҳр оқибатли эканлигининг бир ифодаси тарзида намоён бўлади. Бу одат Тошкентда ҳозир ҳам бор.

Лола сайли Наврўз билан бирга жуда қадимдан мавжуд эди. Илгариги вариантида, бу сайл ёшларники бўлиб, қизил лолани улар муҳаббат рамзи деб билишган, терилган лолага ўзларининг буркашган ва узун таёқларга гулни шода қилиб, шундай боғлашганки, натижада, қип-қизил «лола устун» ҳосил бўлган. Буни байроқ янглиғ баланд кўтариб, кўча ва майдонларда қўшиқ айтиб сайр қилиб юришган. «Гул устун» билан қайси хонадонга кирилса, уй эгаси мезбонлик шарафига муяссар бўлаверган.

Лола сайли ёки гули сурх байрамининг ўтган асрда Тошкентда ўтказилган варианти тўғрисида тарихчи Ю. Соколовнинг «Тошкент, тошкентликлар ва Россия» номли китобидан қисқа маълумот олишингиз мумкин.

Лола сайли ҳануз давом этяпти. У меҳнаткашларнинг кўнгилли дам олишларини таъминлайдиган, инсонни табиат қучоғига элтадиган маросимдир. Лола сайлига чиқиш — адр ва тоғлар, сойларнинг нафосатидан баҳра олишдир. Қир ва дарё бўйларида мусаффо ҳаводан тўйиб нафас олиш кишига ниҳоятда завқ-шавқ ва куч-қувват бағишлайди. Демак, лола сайли соғломлик жарчиси ҳамдир.

Гули сурхнинг нафосати шундаки, ариқчалар най чаладн, дарахтда қушлар умумий хор айтади, ғунчалар лабини очади, булутлар шовқин солиб она тупроққа инжу тўкади... буларнинг ҳаммасидан одамзод баҳраманд бўлади.

М. КАРИМЖОНОВ.

БИЛАСИЗМИ?

◆ Ер юзининг (қуруқликнинг) 27 процентини ўрмонлар ташкил қилади. Жумладан, Ватанимизнинг 55 процент майдони (1 миллиард 197 миллион гектар) ўрмондан иборат. Бу ўрмон ер юзидаги ўрмонларнинг 42 процентини ташкил қилади. Бизнинг ўрмон запасимиз 80 миллиард куб метрдир. Ҳар йили халқ хўжалиги ва саноат учун 400.000.000 метр куб ёғоч олинади.

◆ Бир тонна ёғоч қипиғидан 150 литр спирт олиш мумкин.

◆ Россия ўрмонларида ҳар йили 10.000 тонна ёввойи мева, 200.000 қўзиқорин, 6000 центнер асал, 100 тонна медицина саноати учун доривор хом ашё йиғиб олинади.

◆ 1 куб метр дарахтнинг ёғочлик қисмидан 200 килограмм целлюлоза олинади ёки 1500 метр газмол ёки 300 жуфт хотин-қизлар пайпоғи тўқиш мумкин. Сунъий иклар пахтадан тайёрланган ипдан чидамлироқ бўлади.

◆ Самолётсозликда ёғоч ҳам ишлатилади. Самолётнинг энг ишқаланувчи ва мураккаб қисмлари ёғочдан тайёрланади. Чунки, қаттиқ прессланган ёғоч ишқаланишга чидамли бўлиб, темир ва пўлатдан устун туради. У яна бир мунча, енгилдир.

◆ Ёғочдан ҳам сунъий юнг тайёрланади. Битта қўй бир йилда 6—7 килограмм юнг берса, 1 метр куб қарағай ёки арча ёғочидан 165 килограмм юнг силсон тола олиш мумкин. Ҳозирги пайтда ёғочдан қоракўл тери ҳам тайёрланади. У табиий қоракўл теридан анча арзон.

Тошкент мева-сабзавотчилик техникумининг ўрмон хўжалиги бўлими студенти
А. КАТТАБЕКОВ
тўплаб юборган.

ҚИЁМИГА ЕТГАН ГАПЛАР

Ғунча очилмагунча у ҳеч кимга муаттар ҳид тарқатмайди.

* * *

Бир гулдан баҳраманд бўламан деб, юз тикан машаққатини тортишинг керак.

* * *

Саримсоққа атиргул сувини сепган билан муаттар бўлмайди.

* * *

Гул тиканга бардош беради.

* * *

Барвақт очилган гул кўп ўтмай хазон бўлади.

Тўпловчи 132-мактабнинг биология ўқитувчиси
Абдураҳим РАСУЛЕВ.

ҲИКМАТЛАР

Дарахт мевасидан баҳраманд бўламан деган боғбон унинг гулини офатлардан эҳтиёт қилади.

* * *

Ҳалол яшаган инсон барча кулфатлардан халос бўлади.

* * *

Инсон қалби самодан улкан, денгиздан терандир. Чунки унда дунёнинг барча шодлик-қувончи, ғам-ташвиши мужассамдир.

* * *

Ташқи безак ортидан қувганлар панд емасдан қолмайди.

* * *

Гап қувлаган балога, иш қувлаган хазинага йўлиқади.

Тўққиз йил дарахт кавагида

Эмиль Бюлунд Стокгольм марказидаги Дюргарден оролида катта дуб кавагида тўққиз йил яшади. У ҳар куни эрталаб туриб ишига борар, туш пайтида арзонроқ кафелардан бирида овқатланар, кечқурун эса оролга қайтиб, ўз «дуб»ини топиб, кавакда ухларди.

Бюлунднинг бу ердаги соф ҳавони севиб қолишига сабаб — унга яшаш учун ҳеч қандай жой йўқ эди.

Сумалак сайли

СУМАЛАК ундириб олинган буғдой майсасидан тайёрланадиган киселсимон ва шифобахш бир таомки, уни йилда бир марта, фақат мартнинг охири ва апрелнинг бошларидагина пишириш мумкин. Бу худди Наврўз ўтаётган вақтга тўғри келади. Сабаби: доннинг униб чиқиши (яровизация) учун зарур бўлган ҳаво ҳароратининг мўътадиллигидир. Қишда ёки ёзда бу таомни тайёрлаш сира мумкин эмас. Негаки, ўта совуқ ёки ўта иссиқ ҳароратли ҳаво технологик жараёнга кескин таъсир қилиб, таомнинг бузилишига сабаб бўлади. Шу сабабли, халқ баҳорда бир марта тайёрланиши мумкин бўлган бу таомни муқаддас ва мўъжиза деб билган.

Кейин маълум бўлишича, сумалакнинг муқаддас ва мўъжизалиги унинг шифобахш эканлиги билан белгиланар экан. Таркибида карамелга айланган шакар моддаси, оқсил, бир мунча фойдали жавҳарлар, дармондорилар мавжуд. Айниқса, бунда С ва Е белгили витаминлар жуда мўл.

Маълумки, қишда тармева ҳамда сабзавот етишмагандан, киши организми нимжонланиб қолади, витаминталаб бўлади, киши бўшашади, қуввати кетади, лохас бўлади. Натижада, кўпчилик йилнинг шу фаслида турли дардга чалинади эпидемия тарқайди ва хоказо.

Сумалак эса кўпгина дардга даво бўлганлиги учун уни тайёрланаётган жой ҳақиқий сайлга айланиб кетади, ёшу қари шу ерга тўпланади. Тайёр таом маҳалладаги хонадонларга улашилади, бешикда ётган чақалоқдан тортиб хаста кампиргача бу таомни ейиши шарт қилиб қўйилади. Бу таом янги мева ҳамда сабзавот оғизга теккунга қадар керакли моддаларга зор бўлган аъзоларни яхши қондирадиган бўлгани учун ҳам уни тайёрлашда бир киши эмас, кўпчилик иштирок этади, яъни бу бир маросим бўлади. Шу жойда ўйин-кулги, шеърхонлик, аския ва базм уюштирилади.

Сумалакни халқ табобатида қабзият, дармондори талаблик, қон босими ортиши, ошқозон ва ичак касалликлари, жигар ва буйрак хасталиги, грипп, асаб бузилиши кабиларга қарши қўлланиб келинган. Натижада, халқ орасида «Наврўзгача ўлмай қолинса, яна яшаб кетиш мумкин», деган бир тушунча ҳам келиб чиққан. Бинобарин, Наврўзи олам билан боғлиқ бўлган сумалак сайли одамларнинг сиҳат-саломатлигини сақлашда муҳим роль ўйнайди.

Рубоб навоси, дилдор овози, баҳор ҳавоси,
Бир-биридан ширин экан бу ҳаёт сози!

● Баҳор жарчилари

Гунафшалар

ЭРТА баҳорда боғларда, адир ва тоғларда ям-яшил барглар орасидан мўралаб турадиган гуллар—гунафшалар ҳаммага маълум. Гунафшаларнинг жуда кўп экма навлари мавжуд. Лекин унинг ёввойи турлари ҳам оз эмас. Ўзбекистонда гунафшаларнинг ўн тўрт тури бўлиб, улар асосан тоғли районларда кенг тарқалган. Гунафшалар, бирйиллик ва кўпйиллик ўтлардан иборат. Улар майда ўсимлик бўлишига қарамай, ғоят чиройли гуллари ҳамда узун бандли йирик барглари билан дилларни хушнуд этади. Гунафшаларнинг энг жозибадор қисми уларнинг гулларидир. Гуллари бинафша, ҳаворанг ва оқ рангли бешта туташмаган, турли шакл ва катталикдаги тожбарглардан ташкил топган, пастки тожбаргининг асосида (тубида) халтача шаклидаги пихи бўлади. Деярли барча гунафшаларнинг ҳам ўзига хос ажойиб ёқимли, дилларни равшан қиладиган ҳиди бўлади. Гунафшалар ўсимликнинг турига ва ўсиш шароитига қараб март ойидан бошлаб то июнь ойигача гуллайди. Гунафшаларни баҳорда жойидан кўчириб олиб, бўлакларга ажратиб экса, тезда амал олади. У унча тупроқ танламайди. Шунинг учун, уни осонлик билан ўстириш мумкин.

ЧУЧМЎМА

ЧУЧМЎМА бўйи 20—45 сантиметр келадиган чучмўмадошларга мансуб пиёзли кўпйиллик ўт. Барглари, қалами, четлари буралган. Гуллари кўк бинафша рангли 2—5 тадан бўлиб, ўсимликнинг юқори қисмида шингилсимон тўпгул ҳосил қилиб ўрнашган. Гулкўрғон бўлакларининг узунлиги 2—3 сантиметрга, эни эса 5—7 миллиметрга етади. Чучмўма Ўзбекистонда жуда кенг тарқалган. Лекин кўпинча, якка-якка ҳолда ўсади. Уни шаҳар атрофларида ҳам кўплаб учратиш мумкин. Чучмўма апрель ва май ойларида гуллайди.

Ў. ПРАТОВ.

Лайлаклар учиб кетмоқда

Ўтган йили Швейцария шаҳарларидан бирида бир жуфт лайлак пайдо бўлиб, энг баланд минора тепасига уя қурди. Бу воқеа шаҳар аҳолиси учун жуда қизиқ туюлди.

Гап шундаки, энди лайлаклар Швейцарияда сийраклашиб қолди. Бу Швейцариягагина эмас, балки Европанинг кўпгина мамлакатларига ҳам тааллуқли. Сабаб нимада!

Польша инженери, ҳаваскор-орнитолог Станислав Пияновскийнинг тушунтиришича, лайлаклар шовқинни, ўтказгичлар узунлигини, юқори қувватли линияларни ва ҳашаротларни ўлдирувчи химик моддаларни ёқтирмас экан. Шунинг учун, улар тинч ва узоқ жойни излашар экан.

БУ ФОЙДАЛИ

Оғиздаги барча зарарли микробларни йўқ қилиш учун кўк пиёз баргини чайнаш кифоя. Бир стакан сут ичсангиз ёки олма есангиз ҳам оғиздаги ёқимсиз ҳид йўқолади.

КЎНҒИРОҚ

Баҳор қўнғироғидай,
Кўкламдан бериб
дарак.
Боғимнинг ўртасида.
Очилибди бойчечак.
Қуёшдан олиб
рангин,
Таъзим қилар
қуёшга,
Шодлик келтирган
гулни
Кўтарамиз биз
бошга.

Ҳабиб РАҲМАТ.

Баҳор этюдлари

ТУҒИЛИШ

Охирги қор қишнинг тонготар туши каби қисқагина умр кўрдию, эриб кетди. Кексаларнинг айтишича, тўқсон чиқди. Қиш совуқ этагини судраб олислаб кетиши билан изма-из ҳамал кирди.

Саҳар чоғи деразангизни салгина қия очиб қўйсангиз, илиқ шабадада оҳиста силкиниб, мунис қўшиқ айтаётган куртаклар товушини эшитгандай бўласиз. Қиш бўйи мўрконларда қаноти қорайиб жон асраган мусичалар энди дадил-дадил кукувлайди.

Пешинлари тор кўчангиз болаларнинг қий-чуви билан тўлиб тошади. Ҳар бири ўз варрагини кўз-кўз қилади: кимники чиройли, кимники баландроқ учади. Агар бирон болакайнинг қўлидан варрак ипини олиб бир учини қулоғингизга тутсангиз, дардаракнинг бир текисда гувуллаётганини, эшитасиз. Гўё варрак ҳам илиқ шабадага мингашиб қўшиқ айтаётгандай бўлади.

Оқшомлари аллақаерда бақанинг қуриллагани эшитилиб қолади. Эсимда, бир вақтлар бақанинг қуриллашини эшитишимиз билан, биз— болалар кунботарга қараган эшик ҳалқасини тишлар эдик. Бу одатни ким ўйлаб топган, нимага чиқарган ҳамон билмайман. Аммо бир сафар муздек темир ҳалқага ёпишиб, анчагача тишим оғриб юргани эсимда бор. Ҳозир ҳам ўша воқеа ҳадеб ёдимга келади.

Қизиқ, негадир ҳар гал баҳор кириши билан, киши болалигини эслайди. Мен ҳам ҳар куни ишга кетаётиб, тор кўчамизнинг аллақайси бурчида қолиб кетган болалигимни ўйлайман. Кўча бошида бир туп қари ўрик бор. Ўшанда шу ўрик биринчи бўлиб гуллар эди. Бу сафар ҳам шундай бўлди. Бир ҳафтагача ҳар саҳар уни кузатиб юрдим. Аввалига, ўрикнинг ёғочдек қотиб ётган шохлари баҳор шамолида қаттиқ-қаттиқ силкинди. Кейин, тўсатдан қизғиш куртаклар бўртиб чиқди. Кеча ишга кетаётганимда қарасам, мунчоқлар шамолда оҳиста силкиниб турган экан. Кун бирдан исиб кетди. Пешинда плашчимизни ечиб, овқатга чиқдик. Кеч қурун уйга қайтаётиб бундай қарасам... во ажаб! Ўрик оппоқ бўлиб кетибди. Анчагача ҳаяжондан энтикиб туриб қолдим. Қизиқ, бундан бир неча соат илгари қизариб ётган шохлар бирданига қор ёққандек оқариб қолибди. Қизиб турган қозонга жўхори ташлаганингизда қандай шиддат билан бодраб чиқса, куртаклар ҳам шундай потирлаб очилиб кетибди.

Йўқ, баҳор кирди эмас, баҳор туғилди дейиш жоизроқ экан. Кўклам ҳам худди гўдак каби туғилар экан.

ҚАЙТИШ

Қўшни ҳовлида саксондан ошган кампир бор. Невараси Анвар билан болаликдан ўртоқмиз. Шу қиш кампир бирдан касалга чалинди. Аввалига шамоллагандек бўлдию, кейин тўсатдан оғир тортиб қолди. Бир куни Анвар йиғламсираб чиқди:

—Бувим кун сайин нари кетяптилар. Касалхонага бормайман, дедилар. Кафанлик тайёрлаб қўйдик.

Анварга эргашиб чиқдим. Кампир муштдеккина бўлиб танча четида ётар. Анварнинг мўйловдор отаси, сочига оқ оралаган онаси Шарофат хола унинг тепасида ўтиришар, оғироёқ келин эса бир чеккада хомуш турар эди.

Кампирнинг бошига эгилиб, аҳволини сўрадим. У хира тортган кўзларини хиёл очиб, анчагача тикилиб ётди. Чамаси, аввалига танимади, кейин паст овозда пичирлади:

— Рустаммисан? Рози бўл болам...

Шарофат хола қайнонасининг гапидан кўнгли бузилди шекилли, кўз ёшини артиб, юзини ўгирди.

— Қўйинг, буви, — дедим кампирни юпатиб, ҳали ҳеч нима кўрмагандек бўлиб кетасиз.

Кампир бунақа юпатишларни кўп эшитган бўлса керак, оппоқ, буришиқ, чеҳрасида ҳорғин табассум сояси қалқиди.

—Имонимни берсин, болам. Шукур, армоним йўқ. Ҳамма орзуимга етдим.— У томирлари бўртиб чиққан қўлини танчадан базўр суғириб, Анварга имо қилди. — Невара тўйини кўриб ўлсам розиман, дегандим. Уни ҳам кўрдим. Бўлди-да... — у толиқди шекилли, охирги сўзларини пичирлаб айтди. Кўзларини юмиб олди.

Қўшнинг тинч — сен тинч, дейдилар. Кампир қиш бўйи ол кет — ол қўй бўлиб ётди. Биз ҳам таҳликада яшадик.

Бугун кампирдан аҳвол сўраш учун яна кирдим. Кирдиму, шодликдан юзим ёришиб кетди. Кампир кўклам нурига тўлган айвон тўрида ёстиққа суяниб ўтирар, пахта гулли пиёладан чой ҳўплаб бемалол гап сотар, Анварнинг хотини қорнини дўппайтириб елиб-югуриб юрарди.

— Кел, Рустам, — деди кампир туриб сўрашмоқчи бўлгандай қимирлаб, — эсон-омон юрибсанми? — У елкамга қоқиб сўрашди.

— Тўзукмисиз буви? — дедим унинг қаршисига чўккалаб.

хКампир ўз қўли билан чой узатаркан, мамнун хўрсиниб қўйди:

— Ўлмаган қул баҳорга ҳам чиқдик. — У сирли бир нарса айтаётгандек кўзи билан невара келинига имо қилиб, овозини пасайтирди. — Лоланинг ой-куни яқин. Ўғил туғса, қарс-бадабанг базм қиламиз. Артисти сенинг бўйнингга! Гузарда боқча очилибди, дейишяпти. Ўзим олориб-об келиб юраман... — У бир лаҳза жим қолдида, яна давом этди.— Бу йил кўклам файзли келяпти. Мева сероб бўлади. Хотинингга айт, банка қопқоғидан кўпроқ тайёрлаб қўйсин. Кампут қиламиз.

— Албатта буви, — дедим кулиб. — Ҳозироқ чиқиб айтаман.

Ў. ХАЛИЛОВ.

СУРАТДА: Тошкент электротехника институтининг бир группа студент қизлари енгил атлетика бўйича машғулот ўтказилаётган пайтда.

М. Нуриддинов фотоси.

ЛОЛАЛАР

Халқ орасида асосан икки тур—Тулипа Грейги ва Фостериана қизил лола деб юритилади. Бу ўсимлик гуллари йирик ва нафислиги ҳамда бўйининг баландлиги жиҳатидан Ўзбекистондаги барча қизил гулли лолалардан устун туради.

Бу икки турнинг бўйи 34—40 сантиметрга етади. Пиёзи тухумсимон, йирик, диаметри 2, 5—3 сантиметр, усти тўқ қўнғир пўст билан қопланган. Пояси 3—4 баргли, барглари йирик. эни 3—15 сантиметр. Ўсимликнинг энг чиройли қисми унинг гулидир. Тожбарглари олтита, қизил ва оч қизил рангларда, узунлиги одатда 3—7 сантиметр бўлиб, баъзан яхши шароитда ўсганлариники ҳатто 15 сантиметрга етади. Тожбаргларнинг ўртасида жойлашган турли рангдаги чангчи ва уруғчилар ҳам ўсимлик чиройига чирой қўшиб туради.

Қизил лолалар апрель-май ойларининг бошларида очилади.

СУРАТДА: тарғил лола.

Редактор ўринбосари
М. КАРИМОВ:

Карлос ЧАНГМАРИН
Панама ёзувчиси.

Коммунист

Ҳикоя

Мен «Санта-Ана» меҳмонхонасида тунаб чиқдим. Азонлаб соат учда эшик тақиллади ва бақириқ товуши эшитилди. «Эшикни очинг! Махфий полиция!» Мен кутиб олгани келган хотиним билан эдим. Айғоқчилар мени қўлга олиб, полицияхонага олиб кетишди. Хотинимга кейин нима бўлганини билмайман. Мени гўё Мараньонеда митинг ташкил қилганим учун ўн беш кунга, шунга қўшимча равишда минг кун турмада ўтириш ёки минг доллар жарима тўлашга ҳукм қилишди. Контрабандада ҳам айблангандим. Мени олдинлари кўрмагансиз, чунки. сиёсий маҳбусларнинг бир кишилик камералари махсус бинода жойлашган. Ўртоқларим пул йиғишиб жаримани тўлашди. Тўққиз ойдан сўнг озодликка чиқдим.

— Айтишларича, сизга Москвадан пул юборишар экан-ку?

— Йўғ-е, оғайни! Бу пулни бутун Панама бўйлаб тўплашган. Ҳаммаси бўлиб етти юз доллар йиғилган холос. Аксари деҳқонларда пул йўқ-да. Улар қандай қашшоқ яшашларини ўзинглар ҳам биласизлар. Деҳқонлар жўжалари, тухум ва шунга ўхшаш нарсаларни сотишиб, кам-камдан пул тўплашган. Лекин озодликда узоқ юролмадим. Йигирма кундан сўнг СССРга қилган сафарим ҳақида ишчиларга гапириб бериш учун пойтахтга келдим. Залда менинг олдимга таниш бир журналист келди-да, четга чақириб «Ўртоғим билан таништиришга рухсат этинг» деди. Нотаниш ўша одам қўлимни қисди, нутқ сўзлаганимдан сўнг у мени махфий полиция номидан қамоққа олди. Унинг ёнида яна ўнтача айғоқчилар бор экан. Улар юқорига қарата ўқ узиб, бир неча ишчини қўлга олишди. Айғоқчилардан бири қўлимни орқамга қайираётганда, иккинчиси юзимга мушт туширди, учинчиси эса гўё револьвер бордай чўнтагимни тинтий бошлади. Чўнтагимдан нима топишди денг? Кейинчалик билсам, қора дори топишган экан. Мени дарҳол қонунсиз равишда қурол олиб юрганим ва қора дори контрабанда қилганликда айблаб, йигирма ой қамоққа ҳукм қилишди. Мен ана шундай қилиб бу ерга тушиб қолдим. Энди суд бўлишини кутяпман. Ким билади, ўзингиз билгандай, чўнтагимга солиб қўйилган қора дори учун яна қанча ой турма муддати қўшишаркан!

— Ҳа, сизга қийин экан, оғайни..— хўрсиниб қўйди гапга қулоқ солаётган маҳбус.

* * *

Авваллари ҳеч ким аҳамият бермай юрадиган одатдаги воқеа ногаҳон бутун турмани ларзага келтирди. Маҳбуслар сигарет билан кўкнори аралаштириб чекишларининг тааж-жубланарли ери йўқ эди. Турма қоровуллари қора дорини мусодара қилиш учун тез-тез тинтув қилиб туришарди. Лекин айрим вақтлардагина улар кўкнори тиқилган бир неча сигарет топиб олардилар, холос. Шундан сўнг сигарета эгалари янгидан суд бўлишларини кутиб юрардилар.

Ўн тўртинчи камерага қандай қилиб бир пакет кўкнори кириб қолганини ҳеч ким пайқамаганди. Қандайдир чақимчи бу ҳақда полицияга хабар етказди-ю, шу заҳоти камерага полициячилар бостириб киришди. Бир неча шубҳали маҳбус турма бошлиғи бўлмиш майор олдига сўроқ учун жўнатилди. Лекин маҳбуслар ҳеч нарса дейишмади. Шундан сўнг калтак ва қамчилар ишга тушди. Бундан ҳам ҳеч нарса чиқмади. Оқибат шу билан тугадики, ҳамма ўн беш суткага карцерга қамаб қўйилди.

Жазоланганлар орасида коммунистнинг ҳам борлиги маҳбусларни, айниқса ташвишга солиб қўйганди. Чунки худди шу коммунист мазкур машмашанинг сабабчисини биларди. Коммунистнинг кўзи олдида маҳбуслардан бири кўкнори олиб келиб яшириб қўйганди. Сал ишора қилинса, бас. айбдор бир неча йилга кесилиб кетарди.

Жазоланганлар камерага қайтиб келишганида бутун турма хурсанд бўлиб кетди.

* * *

Юқоридаги воқеадан кейинги кунларнинг бирида, ётишга сигнал берилгач, капрал коммунистни чақиришни буюрди. Коммунист дарҳол келди.

— Бемаҳалда ким мени чақирди? — сўради у капралдан.

— Сизни ҳеч ким чақиргани йўқ. Мен шунчаки сиз билан суҳбатлашмоқчиман. Менга бундай ёвқараш қилманг. Ҳа, полициячиман, турмада ишлайман. Лекин менга ҳамма нарса тушунарли. Огоҳлантириб қўймоқчиман: сизни қандай бўлмасин, иродангизни букишмоқчи, Койбага жўнатишга қарор қилишган. Бошлиқлар ўртасида шундай гап бўлди. Сизга очиғини айтай, мен бундай ярамасликка норозиман. Лекин сержант билан ҳисоблашишмайди-ю, оддий жандарм билан ҳисоблашишармиди! Кўчада тартибсизликлар бошланса қўлимизга милтиқ ва кўздан ёш оқизувчи газли бомба бериб халқдан ўч олишни буюришади. Гоҳо бир куни сержант қилганидай ўз одамларимизга қарата ўқ узишга тўғри келади. Сержант аҳолига қарата ўқ узганида унинг студент ўғли халок бўлган. Ҳаммасига ақлим етади. Менга ўхшаган кўп. Ўз кўзимиз билан кўриб турибмиз.. Фақат бир нарса деб оғиз очолмаймиз, холос... Миллий гвардияда қандай бемаъниликлар бўлаётганини кўрмайди деб ўйласизми? — давом этди капрал. — Сиз тўғри гапирдингиз. Бу ерда гринго топшириғи билан иш кўрувчи майорлар раҳбарлик қилишади. Канал зонасида махсус «усаркариб» мактаби бор, у ерда янкилар панамалик полициячиларни халққа қарши курашишга ўргатишади. Мактабда бутун Латин Америкасидан келган ҳарбийларга таълим берилади. Биз америкалик солдатлар ва денгиз пиёдалари билан биргаликда машқлар ўтказамиз. Фақат бу ҳақда газеталарда ҳеч нарса ёзишмайди. Сиз эҳтимол мени ёлғон гапиряпти деб ўйлаётган бўлсангиз керак. Гапларим мутлақо тўғри, Мен қишлоқдан келган деҳқон — оддий панамаликман. Қариндош — уруғларимнинг барчаси деҳқонлар. Билишимча, сиз жиддий одамсиз, сизнинг ҳаётга қарашингиз менга ёқади. Шунинг учун ҳам кўнглимда йиғилиб ётган гапларни сизга айтяпман. Мен коммунистлар ҳақида ҳикоя қилувчи китоб ўқишни жуда-жуда истардим. Менинг хотиним шойи фабрикасида ишлайди. У «кўп ўтмай коммунизм бўлади» дейди. Сизнинг фикрингизча қандай?

— Ўшандай китоблар топиб беришим мумкин. — деди коммунист. — Фақат менга адресингизни берсангиз бас. Сиз бирор вақт Ленин ҳақида эшитганмисиз?

— Ленин ҳақида? Йўқ...

—Ленин улкан одам бўлган. Гений!..

* * *

Коммунист камерага қайтиб келганида ҳеч ким ухламаганди.

— Нега чақиришибди сизни, оғайни?

— Ҳеч қандай гап йўқ, дўстлар.

Шу пайт темир эшик ғижирлаб, смена алмашди. Коридорда пошналарнинг тақир-туқури эшитилди.

— Анави ўтиб кетаётганнинг лақаби пантера, — шивирлади кимдир, — ниҳоятда золим!

— У анави куни бизни калтакловди,— деди коммунист.

— Уларнинг ҳаммаси йиртқич. —гап қўшди бошқа бир маҳбус.

— Ҳаммаси эмас, — эътироз билдирди коммунист.

— Қўйсангиз-чи! Уларни бу ерда тез вақт ичида йиртқичга айлантиришади. Сира ҳам ишониш мумкин эмас.

— Бемаҳалда қайси ярамас гап сотяпти? — қичқирди пантера.

— Эшитдингми? — пичирлаб сўради маҳбус.

— Нима ҳам дердик, тилни тийиб ухлашга тўғри келади.

— Пантера буюргани учунми?

— Ҳа-да. — истеҳзоли кулди коммунист.

Капрал коридордан ўтиб борар экан, темир эшикни маҳкам бекитгач. яна ухлашга сигнал берилди.

— Мен ундайлардан эмасман, — деди шундан сўнг боягги маҳбус, — шундай оҳангда буйруқ берилса, мен аксини қиламан, тушундингми?

— Сен исёнкорсан. Исёнкоргина холос — изоҳ берди коммунист.

— Агар ўн тўртинчи камерада яна гап сотиладиган бўлса, ҳаммангни карцерга жўнатаман, итваччалар!

— Эшитдингларми? Пантера ўкиряпти. Хавфли йиртқич у. Панжасини чўзади-ю, бир одамни нобуд қилади. Мана сенга озодлик! Шундай эмасми, сеньор коммунист?

—Соҳта озодлик —жавоб берди коммунист.

— Менга қаранг, биродар, сиз Россияда бўлгансиз. У ер қандайлигини гапириб беринг. Анави йиртқичдан чўчиманг.

Пантера пошналарини тўқиллатганча, сўкиниб яна коридор бўйлаб қадам ташлай бошлади. У ўн тўртинчи камера ёнига келиб сигарета чеккач, ичкарига мўралади. Кўчадан тушаётган чироқ нури бинони ёритиб турарди. У бир оз тургач, нари юриб кетди.

— Ҳа мен СССРда бўлганман. Совет кишилари ер юзидаги энг бахтли кишилар... — шивирлаб гапира бошлади коммунист.

Пошналар тўқиллаши яна яқинлаша бошлади.

«Дўқ—дўқ—дўқ!»

Пантера худди баҳайбат ёзув машинкасида «Мен тартиб тимсолиман...» деб ёзаётгандай бўларди.

Ниҳоят Пантера изига қайтиб, коридор тўрига йўл олар, экан, тартиб бузувчиларни қандай қўлга тушириш устида бош қотирарди. Қадам товушлари пайт пойлагандай секинлашди.

— «Бу, ерда чириб кетасизлар... чириб кетасизлар...»

— Менга қаранг, у ерда аёллар қалай, яхшими?

— Мен кўплаб чиройли аёлларни кўрдим.

— Хе-хе, хе! Мени уларнинг қадди-қомати қизиқтиради. Қалай... дурустми?

— Мен қадди-қомати келишган, айниқса қалби чиройли кўп аёлларни кўрдим.

— Гапиравеиринг. Пантера кетди. Сиз қандай ўйлайсиз, Панамада ҳам коммунизм бўладими?

— Мен бунга ҳар куни офтоб чиқишига ишонгандай ишонаман.

Пантера коридордан чиқиб эшикнинг катта қулфини шақирлатиб қулфлади.

— Менга қара, — шивирлади кўчиб ўтган маҳбус, «кўкнори»ни қачон топганимиз эсингдами? Коммунист буни билса ҳам сотмади. Ҳақиқий одам экан у! Энди тушундим: коммунистлар ҳақидаги ҳамма иғволар тўҳматдан бошқа нарса эмас!

Русчадан Хайрулла ЭРГАШЕВ таржимаси.

[ОХИРИ. Боши газетанинг 65-сонида].

РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИДА —23|III да **Боғчасарой фонтани,** 24|III да **Севилия сартароши,** 25|III да **Боғчасарой фонтани** (кундузи), **Лайли ва Мажнун** (кечқурун).

ҲАМЗА НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА— 23|III да **Олтин девор,** 24|III да **Алишер Навоий.**

МУҚИМИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ТЕАТРИДА — 24|III да **Хотинимнинг эри,** 25|III да **Катта концерт,** 26|III да **Ҳалима** (кундузи). **Хотинимнинг эри** (кечқурун).

ЎЗБЕК ДАВЛАТ «ЁШ ГВАРДИЯ» ДРАМА ТЕАТРИДА—23|III да **Беш кунлик куёв.**

КИНО

23 МАРТДА

Қора консулнинг ҳалокати — НАВОИЙ номли (ўзбек тилида, кундуз соат 3, кеч 9 да).

Журъат—НАВОИЙ номли, «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун), «КЎКЧА» (эрталаб соат 10, 11 ярим, кундуз 1, 3, 5 ва кеч 7, 8 яримда), «СПУТНИК» (тоқ соатларда).

Шишадаги нур — «МОСКВА», «ЧАЙКА» (кундуз ва кечқурун).

Қирол Лир (2 серия)—САНЪАТ САРОЙИ (кундуз соат 12, 3 кеч 6 ва 8.45 минутда).

Шайтоннинг малайлари— «ЎЗБЕКИСТОН», «ВОСТОК» (кундуз ва кечқурун), «СПУТНИК» (жуфт соатларда).

Шаҳар таронаси —«ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ» (кундуз соат 12, 2 да), «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (жуфт соатларда).

Жодуланган муҳаббат —«ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ (кундуз ва кечқурун).

24 МАРТДА

Қора консулнинг ҳалокати — НАВОИЙ номли (ўзбек тилида, кундуз соат 3, кеч 9 да).

Журъат—НАВОИЙ номли, «КЎКЧА», «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ», «СПУТНИК» (кундуз ва кечқурун).

Шаҳар таронаси—«ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун). «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ» (кундуз соат 12, 2 да).

Қирол Лир (2 серия)—САНЪАТ САРОЙИ (кундуз ва кечқурун).

Шишадаги нур — «МОСКВА», «ЧАЙКА» (кундуз ва кечқурун).

Шайтоннинг малайлари— «ЎЗБЕКИСТОН», «ВОСТОК» (кундуз ва кечқурун), «СПУТНИК» (жуфт соатларда).

Портфелли киши—«КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (тоқ соатларда).

Жодуланган муҳаббат — «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ» (кундуз соат 4, кеч 6, 8 ва 9.45 минутда).

«Авлиё Луки»нинг қайтиши — «МОСКВА» (кундуз соат 2, кеч 7 яримда).

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА

РСФСР ВА ДОҒИСТОН АССР ХАЛҚ АРТИСТИ Яраги Гажиқурбонов РАҲБАРЛИГИДАГИ

„ЦОВКРА" ДОҒИСТОН ДОРБОЗЛАРИ

ва

ВЛАДИМИР ТИН РАҲБАРЛИГИДАГИ

ЎРГАТИЛГАН АИИҚЛАР АТТРАКЦИОНИ

иштирокида

ҚИРҒИЗИСТОН ЦИРК АРТИСТЛАРИНИНГ ГАСТРОЛЛАРИ

Томошалар кеч соат 7 яримда бошланади.
Шанба кунлари кундуз соат 3 ва кеч 6 да;
Якшанба кунлари: кундуз соат 12, 3 ва кеч 6 да бошланади.
Коллектив бўлиб кўриш учун заявкалар қабул қилинади.
Билетлар сотилмоқда.

МАРКАЗИЙ «ЮБИЛЕЙ» СПОРТ ЗАЛИДА

Муз устида конькида фигурали учиш ихтисослаштирилган мактаб

ОЧИЛАДИ

Муз устида конькида фигурали учиш мактабига 6 ёшдан 10 ёшгача бўлган ўғил ва қиз болалар учун

КОНКУРС ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

ТОШКЕНТ ШАҲАР ИЖРОИЯ КОМИТЕТИ МАИШИЙ-ХИЗМАТ КЎРСАТИШ БОШҚАРМАСИГА ҚАРАШЛИ

«5 ДЕКАБРЬ» ПОЙАФЗАЛ ФАБРИКАСИ

(Фрунзе райони, Баранов кўчаси, 54 уй)

ҳар хил нусхадаги пойафзалларни йирик ва ўрта ремонт қилиш бўйича

ЦЕХ ОЧМОҚДА

Пойафзаллар ремонт қилиб бериш учун ҳамма гражданлардан, ўқувчилардан ва шаҳар ташкилотларидан нақд пул тўлаш ва пул ўтказиш йўли билан қабул қилинади.

САРАТОВ ШАҲРИДА

30 МАРТДА

1966 йилги 3% Давлат ички ютуқ заёмининг

38-ЮТУҚЛАР ТИРАЖИ ЎТКАЗИЛАДИ

Ҳар бир тиражда заёмнинг бир разрядига 512 560 сўмлик 9400 дона ютуқ ўйналади. Шу жумладан: 5000, 2500, 1000, 500, 100 ва 40 сўмлик ютуқлар мавжуд.

Бир йил ичида заёмнинг бир разряди бўйича 4100480 сўмлик 75200 дона ютуқ ўйналади.

Заём облигациялари омонат кассаларида сотилади ва сотиб олинади.

3% ЗАЁМ ОБЛИГАЦИЯЛАРИНИ СОТИБ ОЛИНГ!

ТЕЛЕВИЗОР

22 МАРТ

ДУШАНБА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА
ТОШКЕНТ КЎРСАТАДИ

18.25 Кўрсатувлар программаси.

Рус тилида: 18.30 «Ахборот» информацион программаси. **18.40** ЁЗУВЧИЛАР—КПСС XXIV СЪЕЗДИГА. «Уч республикалар телевизион адабий перекличкаси». Фрунзе—Тошкент—Олмаота.

МОСКВА КЎРСАТАДИ

20.10 Рангли телевидение. Шайбали хоккей бўйича жаҳон чемпионати. СССР—ФИНЛЯНДИЯ. 2-3 бўлимлар (ёзиб олинган).

ТОШКЕНТ КЎРСАТАДИ

Ўзбек тилида: 22.00 «Ахборот» информацион программаси. **22.15** Телевизион театр. А. ва П. Турлар. «Фавқулодда элчи». Телеспектакль премьераси.

МОСКВА КЎРСАТАДИ

24.00 «Вақт» информацион программаси. **00.30** Рангли телевидение. Концерт. **01.00** Рангли телевидение. Шайбали хоккей бўйича жаҳон чемпионати. СССР—АҚШ. Швейцариядан олиб кўрсатилади. **03.15** Москва кўрсатувларининг охири.

ИККИНЧИ ПРОГРАММА
МОСКВА КЎРСАТАДИ

18.00 Кўрсатувлар программаси. **18.05** Ўқувчилар учун. «Ажойиб нарвонча». **18.35** Концерт. **19.30** Янгиликлар. **19.40** «Салом, Солигорск». Репортаж.

ТОШКЕНТ КЎРСАТАДИ

Ўзбек тилида: 20.10 «Чанг тароналари». Яҳё Мўминов. **20.50** «Ленинград билан учрашув». Ҳужжатли фильм.

МОСКВА КЎРСАТАДИ

22.00 Совет ёзувчилари—КПСС XXIV съездига. Союзлар Уйининг Колонна залидан олиб кўрсатилади.

УЧИНЧИ ПРОГРАММА
ТОШКЕНТ КЎРСАТАДИ
ЎҚУВ КЎРСАТУВЛАРИ ПРОГРАММАСИ

Ўзбек тилида: 18.00 Физика. 7-10-синф. «Электродвигателлар». Ўқув фильм. **18.30** Ўқувчилар учун. 8-10-синф. Эстетика асослари. Факультатив курс. «Ҳаётда ва санъатда фожиалилик». **19.00** Сиртдан ўқиётган студентлар учун. Физика. **20.10** ДУШАНБА ТЕЛЕВИДЕНИЕ СТУДИЯСИНИНГ КЎРСАТУВЛАРИ.

ТОШКЕНТ ОҚШОМИ 4 БЕТ

22 МАРТ, 1971 Й.

«Вечерний Ташкент» орган Ташкентского горкома КП Узбекистана и Ташгорсовета

БИЗНИНГ АДРЕС: Тошкент шаҳар, Дзержинский кўчаси, 15-уй. Редакция телефонлари: Коммутатор—33-02-49 дан 33-02-58 гача, редактор ўринбосарлари—33-29-33. 33-29-09, масъул секретарлар—33-27-22. партия совет ва касаба союз ташкилотлари шаҳар хўжалиги бўлимлари—33-29-42, адабиёт, санъат ва маданият бўлимлари—33-29-55, хатлар ва оммавий ишлар—33-27-70, фан ва олий ўқув юртлари, иллюстрация бўлимлари—33-27-57, саноат, транспорт ва қурилиш бўлимлари— 33-27-03, ахборот бўлими 33-28-95, эълонлар бўлими—33-81-42.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг босмахонаси Тошкент шаҳри.

ИНДЕКС 64579.
НАШР А—2504.
Р — 03240.